

PRITARTA
EHU Senato rezoliucija
(posėdžio protokolas № 30-05
27.05.2015)

PATVIRTINTA
EHU Universiteto taryba
(21.07.2015 posėdžio protokolas)
No. 123-08

EUROPOS HUMANITARINIO UNIVERSITETO AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSAS

Siekiant aukštos studijų programų, mokslinių ir meninės veiklos tyrimų, mokslo taikomosios ir projektinės veiklos kokybės Europos humanitarinis universitetas (toliau - Universitetas) užtikrina akademinės laisvės principo laikymąsi. Universiteto dėstytojai, mokslininkai ir studentai turi mokymo ir mokslinių tyrimų laisvę: jie turi teisę be spaudimo iš išorės ir iš Universiteto administracijos nustatyti mokymo programų ir mokymo metodų turinį; jie turi laisvę pasirinkti jų intelektualinį interesą sukeliančius mokslinių tyrimų objektus; jie gali be kontrolės ir cenzūros skelbti savo mokslinių tyrimų ir kūrybinės veiklos rezultatus; korektišku būdu laisvai reikšti savo nuomonę.

Studijų programų, mokslinių tyrimų, kūrybinės ir taikomosios veiklos projektų aukšta kokybė pasiekama visiems Universiteto akademinės bendruomenės nariams įsipareigojus akademinio sąžiningumo kultūrai. Akademinės bendruomenės narių veiklos sukelti etikos standartų pažeidimai kenkia Universiteto kaip švietimo įstaigos, besilaikančios aukštų mokymo, mokslinės ir meninės veiklos standartų, patikimumui ir reputacijai.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 1.1. Universiteto akademinės etikos kodeksas (toliau - Kodeksas) nustato etikos standartus, kurie taikomi tarp dėstytojų, studentų ir administracijos darbuotojų vykdant akademinę veiklą.
- 1.2. Šis kodeksas taikomas visiems Universiteto akademinės bendruomenės nariams - studentams, dėstytojams, mokslo darbuotojams, profesoriams emeritams, administracijos ir akademinė departamentų darbuotojams.
- 1.3. Kodeksas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymu, Universiteto Statutu, Universiteto «Elgesio kodeksu», o taip pat Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos «Mokslo ir studijų institucijų akademinės etikos kodeksų priėmimo, įgyvendinimo ir priežiūros rekomendacijomis».

II. AKADEMINIO SĄŽININGUMO PRINCIPAI

- 2.1. Akademinis sąžiningumas suprantamas kaip Universiteto akademinės bendruomenės įsipareigojimas sąžiningumo, pasitikėjimo, pagarbos, teisingumo ir atsakomybės principams:

- a) Akademinė bendruomenė turi laikytis intelektualinio sąžiningumo principo mokymosi, mokymo, mokslinių tyrimų ir kūrybinės veiklos procesuose;
- b) Akademinė bendruomenė turi stengtis išlaikyti abipusio pasitikėjimo atmosferą, kuri yra nepakeičiama laisvam keitimuisi idėjomis, kūrybiškumui ir asmeniniam tobulėjimui;
- c) Santykiai tarp visų akademinės bendruomenės narių, nepriklausomai nuo jų statuso, turi būti grindžiami abipusiu pasitikėjimu ir pagarba mokymui, moksliniams tyrimams ir kūrybinei veiklai ir jos rezultatams;
- d) Teisingumo principas yra pagrindinis akademinės bendruomenės narių santykius apibrėžiantis principas; visi standartai, praktika ir procedūros, naudojamos Universitete turi atitikti teisingumo principą;
- e) Visi akademinės bendruomenės nariai atsako už paramą akademinio sąžiningumo kultūrai.

III. BENDROSIOS AKADEMINĖS ETIKOS NORMOS

- 3.1. Akademinės, mokslinių tyrimų ir kūrybinės Universiteto akademinės bendruomenės veiklos turi būti grindžiamos atsakingu akademinės laisvės principo įgyvendinimu. Tai neturi būti suderinama su:
 - a) skirtingų nuomonių netoleravimas;
 - b) informacijos apie galimybes dalyvauti akademinėje savivaldoje, ar nepagrįstų apribojimų dėl šios galimybės realizavimo stoka;
 - c) nepagrįstu galimybės reaguoti į kritiką ar pretenzijas ribojimu.
- 3.2. Santykiai tarp Universiteto akademinės bendruomenės narių turi būti grindžiami teisingumo, tarpusavio pagarbos ir solidarumo principais. Laikoma, kad minėti principai buvo pažeisti šiais atvejais:
 - a) diskriminacija dėl amžiaus, rasės (odos spalvos), tautybės, lyties, seksualinės orientacijos, religinių ar kitų pažiūrų, arba specialiųjų poreikių priimant administracinius ir akademinis sprendimus Universitete;
 - b) įžeidžiančios kalbos naudojimas bendraujant tarp Universiteto akademinės bendruomenės narių;
 - c) profesinė dėstytojų antipatija ar nesutarimai, ar dėstytojų neigiamas požiūris į studentus ar šio požiūrio sąlygotas neigiamas bendravimas su studentais;
 - d) viešas konfidencialios informacijos apie kolegas ar pavaldinius atskleidimas.
- 3.3. Bendrosios akademinės bendruomenės etikos normos reglamentuojamos Universiteto Elgesio kodekse¹, kuriame apibrėžiami elgesio integralumo ir kokybės standartai, akademinės bendruomenės narių bei jų asmeninės informacijos konfidencialumas ir privatumas, interesų konfliktų bei įsipareigojimų konfliktų sprendimas, finansinė atskaitomybė, laikymasis vidinių ir išorinių norminių aktų, Universiteto išteklių naudojimas, asmens garbės ir orumo įžeidimai, pranešimų apie įtariamus pažeidimus tvarka.

¹ Dokumentas skelbiamas Universiteto svetainėje: <http://www.ehu.lt/files/EHU%20CODE%2001%20CONDUCT-1.pdf>

IV. PEDAGOGINĖS VEIKLOS ETIKOS NORMOS

- 4.1. Dėstytojo santykis su studentais grindžiamas akademinio bendradarbiavimo ir skaidrumo principais. Susisaistymas neakademinio pobūdžio įsipareigojimais gali sukelti interesų konfliktą, todėl dviprasmiški santykiai su studentais vengtini. Šiuos principus pažeidžia:
- a) studento ar dėstytojo siekimas užmegzti neakademinis santykius atitinkamai su dėstytoju ar studentu, kai siejama dėstomas kursas, vadovavimas tiriamajam darbui ar kitoks tiesioginis akademinis santykis, siekiant gauti naudos akademinuose santykiuose;
 - b) dėstytojo vaidmens prisiėmimas šeimos nario, artimo draugo (turint tiesioginių, glaudžių ryšių, santykių), verslo partnerio atžvilgiu (egzaminavimas, vadovavimas rašto darbams ir pan.) tais atvejais, kai esama galimybės išvengti tokio vaidmens;
 - c) tiesiogiai ir netiesiogiai (per kitus asmenis) įteiktų dovanų, neakademinio arba akademinio pobūdžio paslaugų, tiesiogiai nesusijusių su studijuojamais kursais, reikalavimas ir / ar priėmimas iš akademinės bendruomenės narių.
- 4.2. Išsamiai galimi interesų konfliktai aprašyti Universiteto Konfliktų valdymo politikoje².
- 4.3. Studento žinių, gebėjimų bei įgūdžių vertinimas turi būti teisingas, sąžiningas, suderintas su dėstomo kurso tikslais. Todėl dėstytojas:
- a) privalo sąžiningai reaguoti į studentų nesąžiningumo atvejus, tokius kaip plagijavimas, nusirašinėjimas, duomenų falsifikavimas, fabrikavimas, egzaminų ar įskaitų rezultatų klastojimas, naudojimas pašaline pagalba egzaminu ar vertinimo metu, svetimo rašto darbo pateikimas kaip savo, uždarbiavimas rengiant rašto darbus kitiems studentams, rašto darbo pirkimas ir jo pateikimas akademinės bendruomenės nario vertinimui, to paties įvertinto rašto darbo pateikimas atsiskaitant už kitą kursą ir pan.;
 - b) neturi reikalauti asmens duomenų iš studento ar dėstytojo grupinėse diskusijose, išskyrus Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme numatytais atvejais;
 - c) privalo saugoti studento asmens duomenis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme nustatyta tvarka;
 - d) privalo vengti studento žinių įvertinimus sieti su studento dalyvavimu (nedalyvavimu) dėstytojui priimtinoje (nepriimtinoje) politinėje ar visuomeninėje veikloje;
 - e) privalo vertinimo metu sudaryti tinkamas sąlygas studentams, turintiems specialiųjų poreikių (pavyzdžiui, regėjimo, klausos, judėjimo ir kitą negalią), kad jie galėtų atlikti užduotis.
- 4.4. Pasitikėjimo atmosferai kenkia konfidencialios informacijos apie studentą paviešinimas. Informacijos konfidencialumo principas reikalauja:
- a) atskleisti informaciją tretiesiems asmenims apie studento akademinis įvertinimus ar nuobaudas, tik esant studento rašytiniam sutikimui ar teisiniam pagrindui dėl numatomos žalos kitiems asmenims;
 - b) vengti aptarinėti įvairius studento pasiekimus, išskyrus tais atvejais, kai vertinamos studentų apeliacijos, aptariamą egzaminų ar įskaitų rezultatai ir kiti akademiniai klausimai, kurių objektyvus sprendimas akivaizdžiai pateisina jų aptarimą;

² EHU konfliktų valdymo politika

<http://www.chu.lt/files/EHU%20POLICY%20ON%20CONFLICT%20OF%20COMMITMENT-1.pdf>

- c) naudoti privataus pobūdžio informaciją mokymo ar mokslinio tyrimo tikslais, tik gavus studento rašytinį sutikimą;
- d) užtikrinti, kad pastabos apie studento rašto darbą, nepateiktą viešam gynimui, nebūtų prieinamos tretiesiems asmenims.

V. MOKSLINĖS VEIKLOS ETIKOS NORMOS

- 5.1. Mokslinė veikla turi būti grindžiama sąžiningu tyrimu ir tiesos siekimu, o tyrėjo elgesys – moralumu ir socialiai atsakingu elgesiu. Mokslinis tyrimas neturi daryti žalos visuomenei ir aplinkai. Pripažindami tiesą ir pažinimą aukščiausiu mokslinės veiklos siekiu, tikėdamiesi pasitikėjimo ir teisingo savo pasiekimų įvertinimo, akademinės bendruomenės nariai, vykdantys mokslinę veiklą, įsipareigoja vadovautis akademinio sąžiningumo principu. Akademinio sąžiningumo principą mokslinėje veikloje pažeidžia:
- a) padirbinėjimas, klastojimas arba manipuliavimas (pavyzdžiui, nesamų duomenų sukūrimas, esamų duomenų koregavimas siekiant pagerinti ar pabloginti rezultatus). Būdingi padirbinėjimo, klastojimo arba manipuliavimo atvejai:
 - i. padirbti parašai, pažymos, ataskaitų duomenys ar rezultatai ir kiti dokumentai (pavyzdžiui, akademinų užduočių (laboratorinių, kursinių ir kitų darbų) duomenys ar rezultatai);
 - ii. nurodytas nesamas šaltinis, klaidingas šaltinio puslapis, tinklalapio lankymo data arba kitas šaltinio aprašo duomuo;
 - iii. gautų duomenų, prieštaraujančių tyrimo hipotezei ir / ar klausimams, ir / ar tyrimo išvadų nutylėjimas;
 - iv. sąmoningas klaidinančios informacijos apie empirinio tyrimo metodiką pateikimas;
 - v. nepagrįstas (nepelnytas) bendraautorystės primetimas studentams, kolegoms, pavaldiniams ar vadovams;
 - vi. mokslinėje veikloje talkinusių asmenų intelektualinio ir / ar finansinio įnašo nepagrįstas neigimas arba nutylėjimas.
 - b) empirinio tyrimo duomenų, kompiuterių programų, empirinės medžiagos pavyzdžių, rankraščio vagystė arba sąmoningas sugadinimas;
 - c) plagijavimas, t. y. idėjų, duomenų ar tekstų nusavinimas nenurodant jų autoriaus, t. y. svetimų idėjų pateikimas kaip savų. Būdingi plagijavimo atvejai:
 - i. pateiktas svetimas tekstas be citavimo ženklų – kabučių arba kito pobūdžio išskyrimo iš viso teksto (pavyzdžiui, atskira pastraipa, kursyvu);
 - ii. perpasakojant arba cituojant svetimą idėją, iliustracinę medžiagą ar duomenis nenurodytas tikslus šaltinis.
 - d) nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitų su vertinamo mokslinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų;
 - e) pagalba kitam atliekant akademinis veiksmus, pažeidžiančius akademinio sąžiningumo principą;
 - f) akademinis kyšininkavimas, t.y. atlygio už akademinės paslaugas siūlymas arba davimas (asmeninis arba grupinis).

- 5.2. Netyčinės tyrimų klaidos, duomenų nesutapimai arba mokslinių tyrimų rezultatų interpretacijų skirtumai neturi būti laikomi etinių standartų, taikomų mokslinei veiklai pažeidimais.

VI. STUDENTŲ AKADEMINĖS VEIKLOS ETIKOS NORMOS

- 6.1. Studentai ir klausytojai studijų procese vadovaujasi akademinio sąžiningumo principu.
- 6.2. Akademinio sąžiningumo principų pažeidimai ir sankcijos, kurios gali būti taikomos studentams už akademinio sąžiningumo standartų pažeidimus yra įtrauktos į „EHU rašto ir kūrybinių darbų savarankiško atlikimo reglamentą“.
- 6.3. Studentai ir klausytojai įsipareigoja naudoti mokslo ir studijų institucijos infrastruktūrą (mokslinę ir kompiuterinę įrangą, biblioteką ir kitus išteklius) atsakingai, tausiai ir pagal paskirtį.

VII. AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSO PRIĖMIMAS, ĮGYVENDINIMAS IR PRIEŽIŪRA

- 7.1. Kodeksas turi būti publikuojamas ir prieinamams akademinės bendruomenės nariams ir tvirtinami esant bendram akademinės bendruomenės pritarimui. Nauji Universiteto studentai, dėstytojai ir administracijos darbuotojai turi būti supažindinti su šio Kodekso reikalavimais.
- 7.2. Kiekvienas akademinės bendruomenės narys privalo laikytis šio kodekso reikalavimų.
- 7.3. Kodekso priežiūrą vykdo Universiteto Akademinės etikos komisija, vadovaudamasi kodekso nuostatomis ir jos veiklą reglamentuojančiomis nuostatomis.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 8.1. Šis kodeksas įsigalioja sekančią dieną nuo Universiteto tarybos patvirtinimo ir turi būti nedelsiant paskelbtas tokiu būdu, kad visi Universiteto akademinės bendruomenės nariai turėtų prieigą prie dokumento.
-